

HELENA ČAPKOVÁ

(PROVDANÁ KOŽELUHOVÁ A POZDĚJI PALIVCOVÁ)

28. ledna 1886 Hronov – 27. listopadu 1961 Praha

Rozhodla jsem se nominovat Helenu Čapkovou, protože je příkladem nezdolné odpůrkyně totalitního režimu a věrné manželky.

Helena Čapková se narodila 28. ledna 1886 v Hronově, v dávno už neexistujícím domku rodičů její tehdy dvacetileté matky Boženy. Čapkovi bydleli ovšem v Malých Svatoňovicích, kde byl MUDr. Antonín Čapek báňským a lázeňským lékařem. Čtrnáct měsíců po Heleně se rovněž v Hronově narodil Josef. Poslední dítě Čapkových, Karel, byl o čtyři roky mladší než Helena. Půl roku po jeho narození, v létě 1890, se rodina přestěhovala do Úpice.

Helenini dva bratři Karel a Josef byli literárně činní (Josef byl i malířem). Právě oni dva rodinu proslavili – jen málokdo dnes ví, že měli bratři Čapkové také sestru.

Heleně ještě nebylo devatenáct, když se v listopadu 1904 vdala za známého brněnského právníka JUDr. Františka Koželuhu, který byl o třináct let starší.

Dcera Eva se jim narodila v říjnu 1905, Helena v květnu 1907 (ta později napsala značně kontroverzní a jednostranně zaujatou knihu Čapkové očima rodiny).

Její první dílko, knížka Malé děvče, vyšla na jaře 1920. Vydalo ji nakl. Aventinum, upravil její bratr Josef Čapek, vytiskl František Obzina ve Vyškově. Helena v knize přiblížila život rodiny lékaře v malém městě. Viděla jej očima dívky - dcery, ale využila i svých zkušeností matky. Vztahy rodičů neidealizovala, ani její manželské zkušenosti nebyly zřejmě ideální. Připomíná i nelehký život Hronovské babičky. O bratrech se zmiňuje jen zcela okrajově. Přesto je tato první knížka Helenina jakýmsi předobrazem jejího díla posledního, životního.

Po vzpomínkovém Malém děvčeti napsala Helena tehdy ještě další dvě knížky, Kolébku (1922) a O živé lásce (1924, obě vyšly rovněž v Aventinu).

Helena Čapková napsala vzpomínkovou knihu o svých slavných bratřech Karlovi a Josefovi Moji milí bratři. Díky tomu je její život do konce války veřejnosti poměrně dobře známý. Málokdo ale ví, jak žila po roce 1948.

V létě 1926 ovdověla; o tři roky později se seznámila s básníkem, překladatelem a diplomatem **dr. Josefem Palivcem**, za nějž se v říjnu 1930 provdala. Ten byl po komunistickém převratu poslán z diplomatických služeb do výslužby, a brzy poté i za mříže. Palivec neuměl mlčet k tomu, co se dělo v jeho zemi ovládané komunistickou diktaturou, a odeslal zprávy o poměrech v československých věznicích do zahraničí. STB ho zatkla již koncem roku 1949 a v 63 letech byl odsouzen na 20 let vězení, ke ztrátě majetku a vysoké peněžní pokutě. Po propuštění z vězení žil Josef Palivec v Praze. V roce 1969 byl rehabilitován, ale o dva roky později normalizační justice osvobozující rozsudek zrušila. Josef Palivec zemřel v r. 1975. Řádem Tomáše G. Masaryka III. třídy in memoriam byl vyznamenán v roce 1992.

Od vykonstruovaného politického procesu s jejím mužem Josefem Palivcem v roce 1951 byla šikanována komunistickým režimem, až do své smrti v roce 1961. Rok po její smrti vychází její román *Moji milí bratři*.

„Je třeba si uvědomit, jaké těžké chvíle prožívaly manželky pronásledovaných a vězněných mužů. Vždyť utrpení této ženy bylo násobeno tím, že německý okupační režim se k ní choval jako k sestře dvou bratří – nepřátel Třetí říše. A v padesátých letech zatratili vládnoucí komunisté i spisovatele a humanistu Karla Čapka. Helena Čapková se chovala po uvěznění svého manžela statečně – netajila se svým protikomunistickým postojem, kvůli čemuž musela přežívat doslova v bídě. Bojovala za svého manžela, snažila se informovat svobodný svět o utrpení jiných pronásledovaných a o celkových represáliích v naší zemi. Dokázala, že je hodna svého slavného jména,“ říká Pavel Taussig, scénárista dokumentu *Sestra milých bratří Čapků – Helena Čapková* z cyklu České televize *Neznámí hrdinové – Pohnuté osudy*.

Zpracovala: Anna Marie Rosická, 5.B

ZDROJ: <http://www.spisovatele.cz/helena-capkova>

http://unas.svkhk.cz/pdf_archiv/0676.pdf

<http://www.tvcentrum.com/clanky/7164/sestra-milych-bratri-capku-helena-capkova-v-cyklu-ct-neznami-hrdinove-20-7/>